

รวมคำบรรยาย

ภาคหนึ่ง สมัยที่ ๓๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๖ เล่มที่ ๑๐

บทบรรณาธิการ

คำถาม ไบถอนเงินและไบมอบฉันทะมีเพียงลายมือชื่อปลอมของเจ้าของบัญชี ยังไม่ได้กรอกข้อความ เป็นเอกสารสิทธิหรือไม่ และการนำสมุดคู่ฝากบัญชีออมทรัพย์ไปโดยเจ้าของบัญชี มิได้อนุญาต เป็นความผิดฐานเอาไปเสียซึ่งเอกสารของผู้อื่น หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๐๘๙/๒๕๖๕

จำเลยมีส่วนร่วมในการปลอมเอกสารไบถอนเงินฝากและไบมอบฉันทะของผู้เสียหาย และนำเอกสารปลอมนั้นไปมอบให้ ท. เพื่อให้นำไปใช้ในการเบิกถอนเงินออกมาจากบัญชีเงินฝากของผู้เสียหาย เป็นการใช้อะไรปลอมในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหาย

ขณะจำเลยนำไบถอนเงินฝากและไบมอบฉันทะไปมอบให้ ท. ในไบถอนเงินฝากมีเพียงลายมือชื่อปลอมของผู้เสียหายในช่องลายมือชื่อเจ้าของบัญชียังมิได้กรอกจำนวนเงินที่ขอถอน ส่วนในไบมอบฉันทะด้านหลังไบถอนเงินฝากมีเพียงลายมือชื่อปลอมของผู้เสียหายในช่องลายมือชื่อเจ้าของบัญชียังมิได้กรอกข้อความว่ามอบฉันทะให้ผู้ใดเป็นผู้รับเงินที่ขอถอน เช่นนี้เป็นเอกสารที่ข้อความยังไม่สมบูรณ์มิใช่เอกสารอันเป็นหลักฐานแห่งการก่อเปลี่ยนแปลง โอน สงวนหรือระงับซึ่งสิทธิ ถือไม่ได้ว่าเป็นเอกสารสิทธิตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑ (๙) การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดฐานปลอมเอกสารสิทธิและใช้อะไรปลอม คงเป็นความผิดฐานปลอมเอกสารและใช้อะไรปลอม

ไม่ว่าจำเลยจะนำสมุดคู่ฝากบัญชีออมทรัพย์สหกรณ์ออมทรัพย์ของผู้เสียหายมาจากเจ้าหน้าที่ที่สหกรณ์ออมทรัพย์ซึ่งมีหน้าที่เก็บรักษามาได้อย่างไร แต่จำเลยนำเอกสารสมุดคู่ฝากบัญชีออมทรัพย์นั้นไปมอบให้ ท. เพื่อให้นำไปใช้เป็นหลักฐานประกอบการเบิกถอนเงินฝากของผู้เสียหายจากสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยที่ผู้เสียหายมิได้อนุญาต การกระทำของจำเลยย่อมเป็นการเอาไปเสียซึ่งสมุดคู่ฝากบัญชีออมทรัพย์สหกรณ์ออมทรัพย์ของผู้เสียหายในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหาย จำเลยมีความผิดฐานเอาไปเสียซึ่งเอกสารของผู้อื่น ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘๘

คำถาม ตกลงทำสัญญาขายฝากเพื่ออำพรางการกู้ยืมเงินโดยมีการคิดดอกเบี้ยเกินอัตราตามที่กฎหมายกำหนด โดยมีที่ดินเป็นหลักประกัน หากบุคคลภายนอกซื้อที่ดินดังกล่าวต่อมาโดยสุจริตจะได้รับความคุ้มครองหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๕๓๒/๒๕๖๕

โจทก์ทั้งสองและจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ มีเจตนาทำสัญญากู้ยืม โดยมีการติดดอกเบี้ยย อัตราร้อยละ ๓ ต่อเดือน โดยมีที่ดินพิพาทเป็นหลักประกันโจทก์ทั้งสองและจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไม่มีเจตนาทำนิติกรรมการขายฝากที่ดินพิพาทต่อกัน นิติกรรมขายฝากจึงเป็นนิติกรรมอำพราง การกู้ยืมที่มีที่ดินพิพาทเป็นประกัน จึงตกเป็นโมฆะตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๕ วรรคหนึ่ง ต้องบังคับตามสัญญากู้เงินที่มีที่ดินพิพาทเป็นหลักประกันซึ่งเป็นนิติกรรมที่ถูกอำพรางไว้ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง

จำเลยที่ ๓ ซื้อที่ดินพิพาทมาจากจำเลยที่ ๒ โดยสุจริตและเสียค่าตอบแทน จำเลยที่ ๓ จึงเป็นบุคคลภายนอกผู้กระทำการโดยสุจริตและต้องเสียหายจากการแสดงเจตนา ลวงยอมได้รับความคุ้มครองตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๕ วรรคหนึ่ง ตอนท้าย โจทก์ทั้งสอง จึงไม่อาจเพิกถอนนิติกรรมการซื้อขายที่ดินพิพาทระหว่างจำเลยที่ ๒ โดยจำเลยที่ ๑ กับจำเลยที่ ๓ ได้

โจทก์ทั้งสองและจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ทำสัญญาขายฝากที่ดินพิพาทเป็นนิติกรรม อำพรางการกู้ยืมเงินโดยมีที่ดินพิพาทเป็นหลักประกัน เป็นผลให้สัญญาขายฝากตกเป็นโมฆะและ ต้องบังคับตามที่โจทก์ทั้งสองและจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ มีเจตนาจะผูกพันในนิติกรรมการกู้ยืมเงิน ที่ถูกอำพราง ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๕ วรรคสอง และถือว่าสัญญาขายฝากที่ดินพิพาท เป็นหลักฐานว่าโจทก์ได้กู้ยืมเงินจากจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ โดยมอบโฉนดที่ดินพิพาทให้จำเลย ที่ ๑ และที่ ๒ ยึดถือเป็นหลักประกัน ซึ่งโจทก์ทั้งสองต้องรับผิดชอบชำระหนี้กู้ยืม แต่การกู้ยืมระหว่าง โจทก์ทั้งสองกับจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ มีการติดดอกเบี้ยยอัตราร้อยละ ๓ ต่อเดือน อัตราดอกเบี้ย ดังกล่าวจึงเกิดจากการเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด เป็นการฝ่าฝืน พ.ร.บ.ห้ามเรียก ดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔ (๑) ประกอบ ป.พ.พ. มาตรา ๖๕๔ ข้อตกลง เรื่องดอกเบี้ยยอมตกเป็นโมฆะ การที่โจทก์ทั้งสองชำระดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ แก่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ถือได้ว่าเป็นการชำระหนี้ฝ่าฝืนข้อห้ามตามกฎหมายตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๑๑ โจทก์ทั้งสองไม่อาจเรียกคืนได้ แต่ต้องนำดอกเบี้ยที่โจทก์ทั้งสองชำระไปหักเงินต้น ปัญหานี้เป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลฎีกาย่อมมีอำนาจ ยกขึ้นวินิจฉัยและแก้ไขให้ถูกต้องได้แม้โจทก์ทั้งสองไม่ได้อุทธรณ์ ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๒ (๕) ประกอบ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗

นิติกรรมการขายฝากเป็นนิติกรรมอำพรางการกู้ยืมเงินโดยมีที่ดินพิพาทเป็นหลักประกัน จึงตกเป็นโมฆะ ทำให้ที่ดินพิพาทยังคงเป็นกรรมสิทธิ์ของโจทก์ แต่เนื่องจากจำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็น บุคคลภายนอกได้ซื้อที่ดินพิพาทโดยสุจริตและเสียค่าตอบแทนทำให้ไม่อาจพิพากษาเพิกถอน

นิติกรรมขายฝากเพราะจะกระทบสิทธิของจำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกได้ สภาพแห่งหนี้จึงไม่เปิดช่องให้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ คืนที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์ทั้งสองได้ จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ จึงต้องรับผิดชอบใช้ราคาที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์ทั้งสอง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๔/๒๕๖๕

จำเลยที่ ๓ ซื้อที่ดินพิพาทจากจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ และจำเลยที่ ๔ รับจำนองที่ดินพิพาทจากจำเลยที่ ๓ โดยสุจริตและเสียค่าตอบแทนโจทก์ไม่อาจอ้างโมฆะกรรมที่เกิดจากการแสดงเจตนาลวงระหว่างโจทก์ อ. ส. กับจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้จำเลยที่ ๓ และที่ ๔ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกผู้กระทำการโดยสุจริต และต้องเสียหายจากการแสดงเจตนาลวงนั้นได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๕ วรรคหนึ่ง

คำถาม เจ้ามรดกทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินมรดกให้แก่มารดาและภริยา ดังนี้ บุตรของเจ้ามรดกเป็นผู้ถูกตัดมิให้ได้รับมรดกหรือไม่ และหากผู้รับพินัยกรรมถึงแก่ความตายในภายหลัง เจ้ามรดก ข้อกำหนดในพินัยกรรมเป็นอันสิ้นผลหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๕๐๕/๒๕๖๔

ม. ผู้ตายซึ่งเป็นเจ้ามรดกทำพินัยกรรม ระบุว่า ข้อ ๑ กำหนดให้ทรัพย์สินที่เป็นเงินฝากไว้เพื่อทำศพจำนวนสามแสนบาท ขอยกให้แก่ ห. ซึ่งเป็นมารดาแต่เพียงผู้เดียว ส่วนข้อ ๒ กำหนดให้เงินสดที่มีอยู่ในธนาคารทั้งหมด รวมทั้งสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ที่มีอยู่ ขอยกให้แก่ ท. ซึ่งเป็นภริยาแต่เพียงผู้เดียว ดังนี้ แม้ ม. ผู้ตายไม่ได้ระบุตัวทายาทที่ถูกตัดมิให้รับมรดกไว้โดยชัดแจ้งก็ตาม แต่การที่ ม. ผู้ตายได้ทำพินัยกรรมจำหน่ายทรัพย์สินมรดกของตนทั้งหมดให้แก่ ห. และ ท. ไปหมดแล้ว ก็ต้องถือว่า ป. ซึ่งเป็นบุตรของ ม. กับ ท. เป็นทายาทโดยธรรมที่ไม่ได้รับทรัพย์สินมรดกตามพินัยกรรมและเป็นผู้ถูกตัดมิให้รับมรดกตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๖๐๘ วรรคสาม เมื่อ ม. ผู้ตายถึงแก่ความตาย ทรัพย์สินมรดกย่อมตกแก่ทายาทตามพินัยกรรม ท. ผู้รับพินัยกรรมถึงแก่ความตายในภายหลัง ไม่ทำให้ข้อกำหนดในพินัยกรรมของ ม. ผู้ตายเป็นอันสิ้นผล แต่มีผลให้ทรัพย์สินมรดกของ ม. ที่ตกให้แก่ ท. กลายเป็นทรัพย์สินมรดกของ ท. ที่ตกแก่ผู้คัดค้านซึ่งเป็นผู้รับพินัยกรรม ผู้คัดค้านจึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียในการร้องขอเป็นผู้จัดการมรดกของ ม. ผู้ตายได้ ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๗๑๓ ส่วนผู้ร้องซึ่งเป็นบุตรของ ป. ยื่นคำร้องขอให้ตั้งผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดกของ ม. ผู้ตาย อ้างว่าเป็นผู้สืบสิทธิของ ป. แต่เมื่อ ป. มิได้เป็นทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกของ ม. ผู้ตาย ผู้ร้องจึงมิใช่ทายาทหรือผู้มีส่วนได้เสียที่จะร้องขอจัดการมรดกของ ม. ผู้ตาย ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๗๑๓

คำถาม ผู้ถูกกล่าวอ้างว่าผู้ให้กู้ปล่อยเงินกู้นอกระบบและเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด ผู้ให้กู้จึงทำหนังสือมีข้อตกลงให้ผู้ให้กู้ยกหนี้ให้แก่ผู้กู้เพราะเจ้าหน้าที่ผู้ไกล่เกลี่ยของรัฐพูดว่า หากไม่ตกลงยินยอมจะต้องถูกตรวจสอบภาษีและดำเนินคดีตามกฎหมาย ดังนี้ หนังสือตกลงชำระหนี้ตกเป็นโมฆียะ หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๗๕๘/๒๕๖๔

จำเลยที่ ๑ กล่าวอ้างว่าโจทก์ปล่อยเงินกู้นอกระบบและเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดจึงไปร้องเรียนขอความเป็นธรรมต่อคณะกรรมการไกล่เกลี่ยหนี้นอกระบบ ศูนย์ดำรงธรรม แล้วมีการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทโดยให้โจทก์และจำเลยทั้งสองทำหนังสือมีข้อตกลงให้โจทก์ยกหนี้ให้แก่จำเลยที่ ๑ แม้เอกสารดังกล่าวโจทก์อ้างว่าทำไปเพราะถูกข่มขู่โดยประธานในที่ประชุมพูดว่าหากไม่ตกลงยินยอมยกหนี้ให้จำเลยทั้งสองโจทก์จะต้องถูกตรวจสอบภาษีและดำเนินคดีตามกฎหมายนั้น ถ้อยคำในการพูดดังกล่าวเป็นเพียงถ้อยคำพูดเพื่อให้คู่กรณีตกลงกันเป็นการแจ้งว่าจะใช้สิทธิตามปกติตามกฎหมายไม่ถือว่าเป็นการข่มขู่ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๖๕ วรรคหนึ่ง ที่จะทำให้เกิดตกเป็นโมฆียะ ส่วนที่ประธานในที่ประชุมพูดหลายครั้งว่าอาจถูกคำสั่งตามมาตรา ๔๔ ของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ก็เป็นการดำเนินการตามกฎหมายของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จึงเป็นการใช้สิทธิตามปฏินิยามไม่ถือเป็นการข่มขู่ที่จะทำให้ตกเป็นโมฆียะเช่นเดียวกัน และที่โจทก์อ้างว่ากลัวจะถูกกักขังเป็นเวลา ๗ วัน ก็เป็นเพียงความกลัวไปเองของโจทก์ และโจทก์ก็ไม่ยืนยันว่าฝ่ายเจ้าหน้าที่ผู้ไกล่เกลี่ยเป็นคนพูด ประกอบกับในวันที่มีการไกล่เกลี่ยที่ศูนย์ดำรงธรรมนั้น มีเจ้าหน้าที่ของทางราชการทั้งทหารตำรวจ ฝ่ายปกครอง สำนักงานอัยการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่นอยู่ในห้องประชุมจำนวนมาก ผู้เจรจาไกล่เกลี่ยล้วนเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ จึงไม่น่าเชื่อว่าจะมีการกระทำที่มีขอบด้วยกฎหมายเพื่อข่มขู่โจทก์ให้ต้องทำเอกสารดังกล่าว พฤติการณ์ดังกล่าวจึงยังถือไม่ได้ว่าเป็นการข่มขู่ตามกฎหมายที่จะมีผลให้นิติกรรมเป็นโมฆียะ ดังนั้น หนังสือตกลงชำระหนี้จึงไม่เป็นโมฆียะกรรมและมีผลผูกพันโจทก์ให้ต้องยกหนี้ให้แก่จำเลยที่ ๑ ตามที่ตกลงกัน

นายประเสริฐ เสียงสุทริวงศ์

บรรณาธิการ